

Konektori i modifikatori u publicističkome stilu hrvatskog jezika

Krznarić, Mia

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:910120>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-20**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Filozofski fakultet

MIA KRZNARIĆ

**KONEKTORI I MODIFIKATORI U PUBLICISTIČKOME STILU
HRVATSKOGA JEZIKA**

Završni rad

Pula, rujan 2019.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Filozofski fakultet

MIA KRZNARIĆ

**KONEKTORI I MODIFIKATORI U PUBLICISTIČKOME STILU
HRVATSKOGA JEZIKA**

Završni rad

JMBAG: 0303064930, redoviti student

Studijski smjer: Hrvatski jezik i književnost

Predmet: Lingvistika teksta

Znanstveno područje: Humanističke znanosti

Znanstveno polje: Filologija

Znanstvena grana: Kroatistika

Mentor: doc. dr. sc. Teodora Fonović Cvijanović

Pula, rujan 2019.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisana Mia Krznarić, kandidat za prvostupnika hrvatskoga jezika i književnosti ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitoga rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije korišten za drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli, _____, _____ godine

IZJAVA

o korištenju autorskog djela

Ja, Mia Krznarić dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelji prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom *Konektori i modifikatori u publicističkome stilu hrvatskoga jezika* koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenog, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____

Potpis

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. REČENICA, DISKURS, TEKST.....	2
2.1. Kohezija.....	4
2.2. Koherencija.....	5
2.3. Intencionalnost.....	5
2.4. Prihvatljivost.....	5
2.5. Informativnost.....	6
2.6. Situativnost.....	6
2.7. Intertekstualnost.....	6
2.8. Regulativna načela.....	7
3. FUNKCIONALNI STILOVI HRVATSKOGA JEZIKA.....	8
3.1. Književnoumjetnički (beletristički) funkcionalni stil.....	10
3.2. Razgovorni funkcionalni stil.....	11
3.3. Znanstveni funkcionalni stil.....	12
3.4. Administrativno-poslovni funkcionalni stil.....	14
3.5. Novinarsko-publicistički funkcionalni stil.....	15
4. KONEKTORI I MODIFIKATORI.....	17
5. KONEKTORI I MODIFIKATORI U PUBLICISTIČKOME STILU.....	21
6. ZAKLJUČAK.....	32
7. LITERATURA.....	33
8. IZVORI.....	35
9. SAŽETAK.....	36
10. SUMMARY.....	37

1. UVOD

Razvitkom jezikoslovlja, više se ne smatra da je tekst najviša jedinica već se uvodi pojam diskursa. Iako diskurs još uvijek nema jedinstvenu definiciju, istraživači se slažu oko jednoga, a to je da je diskurs jedinica veća od teksta. Tekst je komunikacijski događaj koji treba ispunjavati sedam kriterija tekstualnosti da bi bio komunikativan,¹ a diskurs označava jezičnu jedinicu najviše razine različite vrste zavisnosti među njezinim dijelovima.² Diskurs se može definirati i kao apstraktna jezična jedinica, a tekst kao konkretna.³ Pojedine lingvističke teorije tvrde kako su ova dva pojma sinonimi,⁴ međutim u radu ćemo detaljnije objasniti razlika i granice između njih. Nadalje se objašnjavaju funkcionalni stilovi koji su postali dio Nacionalnog plana i programa te ih svatko treba znati. Međutim, mnogi ne znaju da postoje nekoliko podjela funkcionalnih stilova. Koliko ih je autora istraživalo, toliko je i podjela. Funkcionalni stilovi nam pomažu kako bi se u različitim situacijama mogli sporazumjeti sa sugovornicima. U ovome radu detaljnije se obrađuju stilovi po podjeli Josipa Silića ili tzv. „školskoj“ podjeli. Kako su se tekst i diskurs dalje proučavali, postavljala su se razna pitanja. Jedno od njih je i kako se povezuju tekstovi. Znamo da se rečenice povezuju veznicima, ali pomoću čega se vrši spajanje na nadrečeničnoj razini? Tu se uvodi pojam konektora. Konektori označavaju vezna sredstva na razini teksta.⁵ Međutim, postavlja se pitanje što se sve smatra konektorima? U kategoriju konektora ne ubrajamo samo veznike već i priloge, čestice ili zamjenice. Veoma slični konektorima su modifikatori. Oni modificiraju značenje rečenice uz koju dolaze s obzirom na stav govornika.⁶

U ovome radu bavit ćemo se konektorima i modifikatorima. Nastojat ćemo ih pobliže objasniti te prikazati istraživanja o njima. Prikazat ćemo i brojne podjele konektora različitih autora. Istraživački dio rada temeljit će se na konektorima i modifikatorima u publicističkome stilu. Zanima nas koji su najčešći konektori i modifikatori te koja je njihova funkcija u tekstu.

¹ De Beaugrande, Robert-Alain; Dressler, Wolfgang Ulrich. 2010. *Uvod u lingvistiku teksta*. Disput. Zagreb. str. 14

² Velčić, Mirna. 1987. *Uvod u lingvistiku teksta*. Školska knjiga. Zagreb. str. 11

³ *Tekst i diskurs: zbornik*. 1997. Ur. Andrijašević, Marin; Zergollern-Miletić, Lovorka. Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku. Zagreb. str. 9 - 10.

⁴ Ibidem, str. 9

⁵ Silić, Josip; Pranjković, Ivo. 2007. *Gramatika hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta*. Školska knjiga. Zagreb. str. 252

⁶ Ibidem, str. 253

2. REČENICA, DISKURS, TEKST

Najmanji je dio diskursa, koji i sam može biti diskurs, rečenica te uvijek iskazuje potpunu obavijest. Međutim, što je diskurs i kako ga razlikujemo od teksta? Termin „diskurs“ prvi se put pojavljuje u Harrisonovoj raspravi *Discourse Analysis*. Harris tvrdi da je diskurs jezična jedinica najviše razine različite vrste zavisnosti među njezinim dijelovima.⁷ Jednostavnije rečeno, diskurs predstavlja jezičnu cjelinu koja traje dok postoji linearna veza između rečenica. Diskurs oblikuje prema sebi dijelove te su oni zavisni o cjelini. Kada se izdvoje iz cjeline, dijelovi nisu ono što su bili u njoj, ali također ne mogu odbaciti njen utjecaj.⁸

Neke lingvističke teorije tvrde da su tekst i diskurs sinonimi dok druge tvrde da se oni razlikuju. Tekst se ponekad povezuje s produktom jezične proizvodnje, a sam proces jezične proizvodnje povezuje se s diskursom. Diskurs može označavati apstraktnu jezičnu jedinicu dok tekst označava konkretnu jezičnu jedinicu. Nadalje, smatra se također kako je tekst sve ono što je napisano, a diskurs ono što je izgovoreno.⁹ Suvremene lingvističke teorije diskurs definiraju kao: „jedinicu još više razine nego što je sam tekst“¹⁰, što bi značilo da je diskurs skup tekstova koji su međusobno povezani. Nadalje, tekst ne uključuje kontekst, a diskurs označava tekst u kontekstu.¹¹

Analize diskursa okupljaju se oko dviju paradigmatskih odnosa: strukturalnih i funkcionalnih, što bi značilo da postoje dva pristupa diskursu. Prvi pristup prepoznaje nadrečeničnu jezičnu strukturu, a u središte pozornosti stavljaju međusoban odnos jezičnih jedinica nižega ranga. Drugi se pristup usmjeruje na jezičnu uporabu, pa se jezik promatra kao društveni fenomen, a studij diskursa je studij jezika u uporabi.¹²

Postavlja se i pitanje kako odrediti granicu između teksta i diskursa. Granicu diskursa određuje sam govornik ili pisac. Diskurs može biti jedna rečenica ili cijeli roman od prve do zadnje stranice. Govornik ili pisac također određuje na kojem će mjestu biti pauza. Najčešće je to na mjestu gdje se zavisnost smanjuje. To mjesto može biti i kraj diskursa. Isto tako, i sugovornik može odrediti kraj diskursa ako osjeti

⁷ Velčić, Mirna. 1987. op. cit. str. 11

⁸ Ibidem, str. 14

⁹ *Tekst i diskurs: zbornik*. 1997. op. cit. str. 9 - 10.

¹⁰ Ibidem, str. 9

¹¹ Badurina, Lada. 2008. *Između redaka: Studije o tekstu i diskursu*. Hrvatska sveučilišna naklada – Izdavački centar Rijeka. Zagreb – Rijeka. str. 95

¹² Ibidem, str. 92

da se smanjuje zavisnost. Ako se služimo teorijom da je diskurs jedinica viša od razine teksta, to bi značilo da se svaka jedinica više razine može razdijeliti na manje dijelove. Sukladno s time, granicu teksta određuje sam diskurs.¹³ Donja granica teksta je rečenica, međutim, kako odrediti gornju granicu diskursa ako je to jedinica najviše razine? U ovome slučaju bi granica diskursa trebala biti utvrđena na osnovi njegove vlastite strukture. Kada smo odredili granice diskursa, možemo odrediti i granice teksta. Međutim, granice diskursa nekada ovise o njegovoj strukturi¹⁴. Kako bi dalje mogli promatrati granice teksta moramo krenuti od samog teksta. „Tekst je veći semantičko-sintaktički povezani jezični iskaz o nekoj temi i u određenoj situaciji, a može biti pisan ili izrečen i treba se odnositi na slušatelja ili čitatelja, želeći mu saopćiti nešto novo, zanimljivo i saznanja vrijedno.“¹⁵ Prilikom odabira definicije teksta, ova se definicija činila najboljom jer daje sve informacije koje treba: da je tekst semantičko-sintaktički jezični iskaz, u kojem obliku može biti, kome je namijenjen i zbog čega se koristi.

Mirna Velčić navodi da tekst tvorimo jezikom, ali da moramo pripaziti na dva reda ovisnosti koja se javljaju. Jedan red tiče se odnosa između teksta i njegovih jedinica, a drugi red ovisnosti tiče se odnosa među cjelinama. Iz prvog odnosa proizlaze zakonitosti povezivanja prema kojima se međusobno povezuju jedinice, a iz drugog odnosa proizlaze zakonitosti povezivanja cjelina.¹⁶ Strukture teksta trebale bi biti sintaktički i semantički povezane tako da jedna proizlazi iz drugih. Prema tome, tekst se razvija prema naprijed i unatrag. Tako svaki početak kreće od nekog završetka i svaki završetak stvara nove početke.¹⁷

Dressler i De Beaugrande tekst definiraju kao: „komunikacijski događaj.“¹⁸ Navedena definicija nam ne daje nikakve ostale informacije o tekstu koje su nužne za razumijevanje teksta. Oni navode kako u tekstne vrste spadaju i: prometni znak, dječja pjesmica, novinski članak, znanstveni udžbenik, dijalog i pjesma. Ipak, navode da tekst treba ispunjavati sedam kriterija tekstualnosti kako bi bio komunikativan. Ako ijedan od tih kriterija nije ispunjen, tekst nije komunikativan. To su: kohezija, koherencija, intencionalnost, prihvatljivost, informativnost, situativnost i

¹³ *Tekst i diskurs: zbornik*. 1997. op. cit. str. 10 - 11

¹⁴ *Ibidem*, str. 11

¹⁵ *Ibidem*, str. 77

¹⁶ Velčić, Mirna. 1987. op. cit., str. 14 - 15

¹⁷ *Ibidem*, str. 16

¹⁸ De Beaugrande, Robert-Alain; Dressler, Wolfgang Ulrich. 2010. op. cit. str. 14

intertekstualnost. Kohezija i koherencija su usmjerene na jezičnu strukturu teksta dok su ostala načela usmjerena na korisnike teksta.¹⁹ Osim kriterija tekstualnosti, navode i regulativna načela koja jednako tako moraju postojati.²⁰

2.1. Kohezija

Prvi kriterij tekstualnosti je kohezija. Ona podrazumijeva: „način na koji su povezane sastavnice površinske strukture, tj. riječi, onako kako ih doista čujemo ili vidimo. Sastavnice površinske strukture ovise jedna o drugoj zbog gramatičkih oblika i konvencija tako da se kohezija temelji na gramatičkim međuovisnostima.“²¹ Prilikom nabiranja kohezivnih veza koristit ćemo se Dresslerovim i De Beaugrandeovim pristupom. Kohezivna sredstva koja navode su: rekurencija, parcijalna rekurencija, paralelizam, parafraza, zamjenjivački element, elipsa. Nadalje navode kako se veze između zbivanja i situacije u svijetu teksta mogu eksplicitno signalizirati putem glagolskoga vremena, glagolskoga vida i junkcije dok u govorenim tekstovima isto signalizira intonacija.²²

Rekurencija označava ponavljanje jezičnih elemenata i obrazaca, a parcijalna rekurencija označava ponavljanje elemenata uz izmjenu vrste riječi (na primjer: *došao je – njegov dolazak*).²³ Paralelizam je ponavljanje sintaktički površinskih struktura, ali s različitim izrazima. Parafraza označava rekurenciju sadržaja s promjenom izraza (na primjer: *Priča „Atlantičara“ ili, bolje rečeno, „Konstruktora“, kako su se nazvali ubrzo nakon svog utemeljenja*).²⁴ Zamjenjivački element označava kratke riječi bez posebna sadržaja koje zamjenjuju kompleksnije elemente. Najpoznatiji zamjenjivački element su zamjenice. Elipsa označava izostavljanje strukture koje se interpretiraju na osnovu konteksta.²⁵

Sredstva za signalizaciju odnosa između zbivanja i situacije su junktivna sredstva. Junktivna su sredstva sljedeća: konjunkcija, disjunkcija, kontrajunkcija i subordinacija. Konjunkcija označava povezivanje predmeta istoga statusa. Disjunkcija označava povezivanje predmeta alternativnog statusa. Kontrajunkcija označava povezivanje predmeta jednaka statusa koji se pojavljuju kao nespojivi.

¹⁹ Ibidem, str. 13 - 24

²⁰ Ibidem, str. 24

²¹ Ibidem, str. 14

²² Ibidem, str. 62 - 63

²³ Ibidem, str. 62

²⁴ Ibidem, str. 73

²⁵ Ibidem, str. 76 - 84

Subordinacija označava povezivanje predmeta kod kojih status jednoga ovisi o statusu drugoga.²⁶

2.2. Koherencija

Drugi kriterij tekstualnosti je koherencija. Ona označava: „funkcije putem kojih su sastavnice svijet teksta, tj. konstelacije koncepata (pojmova) i relacija (odnosa), koje se nalaze u osnovi površinske strukture teksta, međusobno dostupne i relevantne.“²⁷ Koncept označava konstelaciju znanja ili kognitivnog sadržaja koja se s manje ili više jedinstvenosti i konzistencije može aktivirati u svijest dok su relacije spona između koncepata. Ponekad se relacije u tekstu ne aktiviraju u izrazima odnosno nisu eksplicitno navedene. Grupe relacija možemo svesti na zajedničko ime kauzalnost te pomoću njih objasniti koherenciju. One se odnose na način na koji određena situacija ili događaj utječu na preduvjete za druge situacije.²⁸ Kontinuitet smisla je temelj koherencije. On označava smisao teksta koji se aktivira putem izraza.²⁹ Jednostavnije rečeno, koherencija označava ono što slušatelj ili čitatelj prepoznaje u tekstu.

2.3. Intencionalnost

Treći kriterij tekstualnosti je intencionalnost. Ona se odnosi na: „stav autora teksta, koji želi stvoriti kohezivan i koherentan tekst koji će ispuniti njegove namjere, tj. koji će širiti znanje, ili će postići u određenom planu zadan cilj.“³⁰ Ako je kohezija i koherencija otežana, odnosno nije u potpunosti postignuta, čitatelji ili slušatelji imaju toleranciju prema takvim tekstovima ako se postiže cilj komunikacije. Kada bi se kohezija i koherencija zanemarile, komunikacija bi se usporila ili prekinula u potpunosti.³¹

2.4. Prihvatljivost

Kao četvrti kriterij tekstualnosti navodi se prihvatljivost. Ona se odnosi na: „stav recipijenta teksta.“³² Čitatelj ili slušalac očekuje kohezivan i koherentan tekst koji će njemu koristiti i preko kojeg će primiti neko znanje za njega relevantno.³³ Oni trebaju prihvatiti tekst kao kohezivnu i koherentnu komunikacijski relevantnu

²⁶ Ibidem, str. 76 - 84

²⁷ Ibidem, str. 15

²⁸ Ibidem, str. 16

²⁹ Ibidem, str. 102

³⁰ Ibidem, str. 19

³¹ Ibidem

³² Ibidem

³³ Ibidem, str. 19

konfiguraciju. I u ovom slučaju postoji tolerancija ako tekst ima narušenu koheziju i koherenciju. Od recipijenta se očekuje da popuni moguće nedostatke teksta.³⁴

2.5. Informativnost

Peti kriterij tekstualnosti je informativnost. Ona podrazumijeva: „količinu očekivanog odnosno neočekivanog tj. poznatoga odnosno nepoznatoga/neizvjesnoga u ponuđenim elementima teksta.“³⁵ Svaki tekst je informativan na neki način. Međutim, premalo ili previše informacija u tekstu otežava komunikacijski čin te uzrokuje dosadu.³⁶ Pojam se najčešće upotrebljava za sadržaj, ali i događaji mogu biti informativni. Novo i neočekivano u tekstu možemo podijeliti u tri stupnja informativnosti. Važno je napomenuti kako je informativnost prvoga stupnja uvijek prisutna u svakom tekstu.³⁷

2.6. Situativnost

Šesti kriterij tekstualnosti je situativnost. Ona se odnosi na: „čimbenike koji neki tekst čini relevantnim za kakvu komunikacijsku situaciju.“³⁸ Situaciji u kojoj se određeni tekst pojavljuje pripisuje se lakoća kojom čitatelji rješavaju probleme oko različite interpretacije teksta. Situativnost utječe i na kohezivna sredstva. Pojedine situacije zahtijevaju da tekst bude sveden na minimum kako bi se uštedilo vrijeme procesiranja poruke.³⁹

2.7. Intertekstualnost

Zadnji kriterij tekstualnosti je intertekstualnost. Ona se odnosi na: „one čimbenike koji uporabu nekoga teksta čine ovisnom o spoznaji jednom ili više ranije prihvaćenih tekstova.“⁴⁰ Jednostavnije rečeno, intertekstualnost podrazumijeva ovisnost teksta o drugim tekstovima. Odgovorna je za razvoj tekstnih vrsta odnosno klasa tekstova koje sadrže određene karakteristike za određene svrhe. Intertekstualnost se primjenjuje kroz proces posredovanja, a najbolji primjer za dugotrajno posredovanje upravo je razvoj i primjena tekstnih vrsta. Ipak, za različite tekstne vrste nije jednako važno pouzdanje u intertekstualnost.⁴¹

³⁴ Ibidem, str. 148

³⁵ Ibidem, str. 21

³⁶ Ibidem

³⁷ Ibidem, str. 159 - 163

³⁸ Ibidem, str. 22

³⁹ Ibidem, str. 22 - 23

⁴⁰ Ibidem, str. 23

⁴¹ Ibidem, str. 203

2.8. Regulativna načela

Osim sedam kriterija tekstualnosti trebaju postojati i regulativna načela koja ne definiraju tekst, nego kontroliraju komunikaciju tekstem. Postoje tri regulativna načela: efikasnost teksta, efektnost teksta i primjerenost teksta. Efikasnost teksta ovisi o što manjem stupnju napora koji sudionici moraju uložiti pri uporabi nekog teksta. Efektivnost teksta ovisi o tome stvara li tekst snažan dojam i stvaraju li se povoljni uvjeti za postizanje cilja komunikacije. Primjerenost teksta označava sklad tekstnog konteksta i načina na koji se održavaju kriteriji tekstualnosti.⁴²

Nakon što smo objasnili što sve čini tekst tekstem, možemo zaključiti da je tekst kompleksan sustav. Osnovne komunikacijski relevantne karakteristike teksta su smisaonost i smislenost. Drugim riječima, sposobnost govornika i slušatelja da otkriju smisao teksta. Sukladno s time možemo zaključiti da krajnju granicu teksta određuje govornik ili slušalac. Oni prepoznaju na kojem mjestu prestaje smisao koja povezuje tekst te odlučuju hoće li to mjesto biti kraj teksta.⁴³

⁴² Ibidem, str. 24

⁴³ *Tekst i diskurs: zbornik*. 1997. op. cit. str. 13 - 14

3. FUNKCIONALNI STILOVI HRVATSKOGA JEZIKA

Hrvatski je standardni jezik polifunkcionalan, odnosno u različitim situacijama različito funkcionira. Najčešće se navodi pet funkcionalnih stilova hrvatskoga jezika: književnoumjetnički (beletristički), razgovorni, novinarsko-publicistički, administrativno-poslovni i znanstveni stil. Ova podjela je klasična „školska“ podjela koja je ušla u Nacionalni plan i program hrvatskoga jezika za gimnazije i četverogodišnje strukovne škole. Međutim, navedeni se stilovi mogu preklapati, a određeni tekstovi ili diskursi ne pripadaju ni jednom stilu i svaki se stil može podijeliti na nekoliko podstilova.⁴⁴

Zanimljiva je i podjela funkcionalnih stilova Branka Tošovića koji osim već navedenih stilova izdvaja i međustilove. Međustilovi su oni stilovi koji su granični, odnosno koji imaju karakteristike dvaju ili više stilova. Tošović u *Funkcionalnim stilovima* izdvaja: scenaristički, esejistički, reklamni, memoarski, oratorski i epistolarni međustil.⁴⁵ Nešto opširnija podjela je ona Marine Katnić-Bakaršić u monografiji *Stilistika*. Ona funkcionalne stilove dijeli na: sakralni, naučni, žurnalistički, publicistički, književnoumjetnički, administrativni i razgovorni funkcionalni stil. Izdvaja još i: reklamni, stripovni, retorički, esejistički i scenaristički stil.⁴⁶ Lada Badurina i Marina Kovačević stilove nazivaju diskursima. Dijele ih na: razgovorni diskurs, pisani diskurs, specijalizirani diskurs, javni diskurs i multimedijalni diskurs. Diskurs dalje dijele na diskursne tipove – razgovorni, znanstveni, literarni, administrativni i publicistički diskursni tip. Svaki od diskursnih tipova može pripadati nekoj diskursnoj domeni. Također, funkcionalno raslojavanje jezika promatraju kroz horizontalnu i vertikalnu domenu. U vertikalnoj se domeni razlikuju govor i pismo dok se u horizontalnoj domeni razlikuju privatna, javna, specijalizirana i multimedijalna domena.⁴⁷ Ivo Pranjković stilove dijeli na konkretne i apstraktne. U konkretne stilove smješta razgovorni i beletristički stil, a u apstraktne smješta znanstveni,

⁴⁴ Frančić, Anđela; Hudeček, Lana; Mihaljević, Milica. 2005. *Normativnost i višefunkcionalnost u hrvatskome standardnom jeziku*. Hrvatska sveučilišna naklada. Zagreb. str. 230

⁴⁵ Tošović, Branko. 2002. *Funkcionalni stilovi (Funktionale Stile)*. Insitut für Slawistik der Kart-Franzens-Universität Graz. Graz. str. 76

⁴⁶ Katnić-Bakaršić, Marina. 2001. *Stilistika*. Naučna i univerzitetska knjiga. Sarajevo. str. 65

⁴⁷ Kovačević, Marina; Badurina, Lada. 2001. *Raslojavanje jezične stvarnosti*. Izdavački centar Rijeka. Rijeka. str. 14 - 21

administrativni i publicistički stil. On ih dijeli s obzirom na to prevladavaju li u stilu imenske ili glagolske konstrukcije.⁴⁸

Funkcionalni stilovi se jednim dijelom mogu isključiti iz standarda. Tako u monografiji *Normativnost i višefunkcionalnost u hrvatskome standardnom jeziku* navode primjer kako: „dijalektna poezija pripada književnoumjetničkomu funkcionalnom stilu, ali ne pripada književnoumjetničkomu funkcionalnom stilu standardnog jezika.“⁴⁹ Za bilo koji jezik možemo reći da je sustav pa tako i za hrvatski jezik. On sadrži jezične znakove (popis riječi) i odnos među njima (sinonimija, homonimija, metonimija i sl.). Među riječima postoje i gramatički odnosi koji nam govore po kojim pravilima slažemo te jezične znakove. Hrvatski jezik također obuhvaća mjesne govore, gradske govore i žargone i hrvatski standardni jezik. Svaka navedena stavka je također sustav, ali postoji razlika između njih. Standardni je jezik sustav koji je uređen eksplicitnom (svjesnom, planskom) normom odnosno pravilima (pravopisom i gramatikama) i popisom (normativnim rječnikom). Zbog navedenih odlika, standardni jezik se mora učiti, a prilikom služenja njime koristi se određeni napor.⁵⁰ Pojedini dijalekti i mjesni govori također mogu imati rječnike ili gramatike, ali razlika je u tome što se radi o deskriptivnim gramatikama ili rječnicima. Oni samo opisuju kakvo je što u određenom dijalektu ili mjesnom govoru, a ne kako bi trebalo biti.⁵¹

Standardni jezik i funkcionalni stilovi u međusobnoj su zavisnosti. Bez standardnoga jezika ne postoje funkcionalni stilovi i obrnuto. Tako greška u jednomu funkcionalnom stilu ne mora biti greška u drugome funkcionalnom stilu ili pak u standardnome jeziku. Standardni jezik je cjelina, a funkcionalni stil je pojedinost. U funkcionalnim stilovima hrvatskoga jezika razlikujemo pojedine značajke karakteristične samo za taj stil.⁵²

U ovome radu detaljnije ćemo obraditi stilove tzv. „školske podjele“.

⁴⁸ Pranjković, Ivo. 1996. Funkcionalni stilovi i sintaksa. *Suvremena lingvistika*. 41 – 42. 1 – 2. str. 519

⁴⁹ Frančić, Anđela; Hudeček, Lana; Mihaljević, Milica. 2005. op. cit., str. 231

⁵⁰ Ibidem, str. 10 - 19

⁵¹ Ibidem, str. 19

⁵² Silić, Josip. (2006.) *Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika*. Disput. Zagreb. str. 98

3.1. Književnoumjetnički (beletristički) funkcionalni stil

Književnoumjetnički je stil najslobodniji stil hrvatskoga jezika. Pisanjem književnoumjetničkim stilom pisac izražava svoju osobnost i individualnost. Ovaj stil nije vezan pravilima ili normama standardnog jezika.⁵³

Zanimljiva je rečenica koju je Silić upotrijebio u monografiji *Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika*: „Za neke bi se stilove standardnoga jezika, npr. za znanstveni i administrativno-poslovni, u skladu s onim što je dosad rečeno, moglo reći da se služe riječima i rečenicama s gotovim značenjem. U njima riječi i rečenice načelno upadaju u vlastiti kontekst. Obrnuto je u književnoumjetničkome stilu. U njemu se značenje riječi i rečenica stvara u njihovu suodnosu.“⁵⁴ Odnosno, u književnoumjetničkome stilu značenje nije toliko bitno koliko je bitan smisao riječi. Književnik može značenje riječi i mijenjati, i oblikovati, i na novo stvarati. Bilo koji drugi funkcionalni stil ne može to dopustiti. Silić nadalje tvrdi kako književnik može upotrijebiti arhaizme, dijalektalizme, vulgarizme i slične riječi u istoj rečenici kako bi prikazao socijalni status, obrazovanje ili pak podrijetlo lika.⁵⁵ Popularna je izjava kako književnik radi protiv pravopisa i gramatike, ali to nije tako. Književnik zapravo radi po gramatici i pravopisu, ali se služi svojim pravilima. Primjerice, Slobodan Novak riječi *stric, tetak, etika* i dr. piše velikim početnim slovom. Za njega su to osobna imena te ih u skladu s pravopisom piše velikim početnim slovom.⁵⁶

Frančić, Hudeček i Mihaljević ovaj stil dijele na tri podstila: dramski, pjesnički i prozni.⁵⁷ Također, sve što stoji u tekstu je tamo zato što je književnik to htio. Ništa nije slučajno ili pogrešno. Književnoumjetnički tekst može biti i grafički drugačije oblikovan. Karakteristični su za književnoumjetnički stil poetizmi, to su primjerice *srdašce, sanak, plam* i sl. Također, citati nisu prisutni u književnim djelima, ali često nalazimo intertekstualnost. Često nalazimo i frazeme, poslovice, stilska izražajna sredstva. Zanimljivo je napomenuti kako se jedino u književnoumjetničkome stilu pojavljuju sva glagolska vremena.⁵⁸

Postavlja se i pitanje može li se uopće ovaj stil uvrstiti u funkcionalne stilove hrvatskoga jezika? Upravo zbog svoje individualnosti on otvara put drugim

⁵³ Frančić, Anđela; Hudeček, Lana; Mihaljević, Milica. 2005. op. cit., str. 233

⁵⁴ Silić, Josip. 2006. op. cit. str. 102

⁵⁵ Ibidem, str. 102 - 104

⁵⁶ Ibidem, str. 105

⁵⁷ Frančić, Anđela; Hudeček, Lana; Mihaljević, Milica. 2005. op. cit., str. 233

⁵⁸ Ibidem, str. 233 - 237

funkcionalnim stilovima.⁵⁹ No, pojedini autori ne smatraju književnoumjetnički stil funkcionalnim stilom. Tako Marina Kovačević i Lada Badurina ne uvrštavaju književnoumjetnički stil/diskurs u svoju podjelu funkcionalnih stilova. Ljubica Josić u članku *Književnoumjetnički stil – funkcija standardnog jezika, jezik sui generis ili „nadstil“* također ga ne uvrštava u funkcionalne stilove jer tvrdi kako se značenja u književnoumjetničkome stilu stvaraju u suodnosu. Odnosno, njegovo je obilježje semantička neprozirnost koja nije karakteristična ostalim stilovima. Književnoumjetnički stil nije vezan za životnu stvarnost kao što su vezani drugi stilovi.⁶⁰ Sandra Lucija Udier također smatra kako se književnoumjetnički stil ne bi trebao uvrštavati u funkcionalne stilove. On ne podliježe sociolingvističkoj normi i nije u odnosu sa standardom koji je unutarjezično i društvenojezično normiran. Jezik književnosti nije stvaran, baš kao što ni svijet u djelu nije stvaran.⁶¹

3.2. Razgovorni funkcionalni stil

Razgovorni se funkcionalni stil ostvaruje u pisanom i govorenom obliku. U pisanom obliku ostvaruje se u obliku zapisa, pisama, bilješki i slično. Služimo se njime svakodnevno te možemo reći da je to stil svakodnevice.⁶² Lingvisti su dugi niz godina zanemarivali ovaj stil. Detaljnije se počinje istraživati nakon pojačanog zanimanja za dijalog, te pojavom pragmalingvističke teorije govornih činova. Dominantna je forma razgovornog stila upravo dijalog.⁶³

Razgovorni stil karakterizira spontanost, nepripremljenost, neslužbenost i prirodnost. Također, određenim svojim osobinama razgovorni funkcionalni stil podsjeća na žargone te u razgovornome stilu možemo pronaći i žargonizme. Ovaj stil sadrži najviše ekspresivno i emocionalno obojenih izraza.⁶⁴ U njemu se pronalazi najviše vulgarizama, dijalektalizama, regionalizama, barbarizama. Glavno obilježje razgovornoga stila je da je on „najštedljiviji“. Najčešće se upotrebljavaju glagolska vremena prezent, perfekt i futur prvi dok su aorist i imperfekt vrlo rijetki. Upotrebljava se samo određeni oblik pridjeva, glagolski prilozi se ne upotrebljavaju već se koriste

⁵⁹ Silić, Josip., Pranjković, Ivo. 2007. op. cit. str. 385 - 387

⁶⁰ Josić, Ljubica. 2010. Književnoumjetnički stil – funkcija standardnog jezika, jezik sui generis ili „nadstil“, *Studia lexicographica: časopis za leksikografiju i enciklopedistiku*. 4. 2(7). str. 16 - 17

⁶¹ Udier, Sanda Lucija. 2010. Jezik književnosti i sustav funkcionalnih stilova standardnog jezika, *Lahor: časopis za hrvatski kao materinski, drugi i strani jezik*. 1. 9. str. 10

⁶² Frančić, Anđela; Hudeček, Lana; Mihaljević, Milica. 2005. op. cit., str. 240

⁶³ Katnić-Bakaršić, Marina. 2001. op.cit., 94

⁶⁴ Silić, Josip. 2006. op.cit., str. 108 - 110

konstrukcije poput: *Dok je kosio travu, umorio se umjesto Koseći travu, umorio se*. Karakteristično je i ispuštanje samoglasnika radi uštede, na primjer: ko (tko), upozno (upoznao) i slično. Silić je naglasio i eliptičnost govora koja se pojavljuje radi uštede vremena i govornih napora.⁶⁵

U razgovornome stilu izjednačuje se instrumental društva i instrumental sredstva, zamjenica *koji* se u vezničkoj se funkciji upotrebljava kao da je riječ o živome, čak i onda kad je riječ o neživome, zamjenica *svoj* zamijenjena je posvojnim zamjenicama.⁶⁶ Leksik razgovornog stila nadopunjuju kolokvijalizmi. Oni označavaju riječi i oblike riječi koji se spontano govore. To su primjerice: *kupaona, cvjećarna, štrudla, kifla, najlonka* i sl.⁶⁷ Frančić, Hudeček i Mihaljević nadalje navode kako na razgovorni stil utječu i mjesni i gradski govori. Naime, razgovorni stil nije jednak u različitim gradovima, primjećuju se razlike između govora grada Splita i Zagreba. Na temelju toga možemo odrediti i podrijetlo sugovornika.⁶⁸

Marina Kovačević i Lada Badurina tvrde kako govor ima smisla tek kada se uključe njegova prozodijska svojstva (naglasak i intonacija) koja dodaju nove elemente značenja kao što su: nijekanje, pitanje, sarkazam, ironija i sl. Međutim, i paralingvistički elementi, kao što su gestikulacija i mimika, pridonose razumijevanju govorenog teksta.⁶⁹ Također, veoma su karakteristične za razgovorni stil i poštapalice. Standardni jezik ih smatra negativnom pojavom, ali u razgovornom funkcionalnom stilu one su veoma česte. Najčešće poštapalice su: *a-a-a, čujte, ovaj, znači, razumiješ, pazi, čuj, znaš, hmm, paa* i sl.⁷⁰ Karakterističan je i pogrdan, uvredljiv način komuniciranja.⁷¹ Najvažnije je obilježje ipak upotreba stilski neobilježenih sredstava. Upravo zbog toga se od razgovornog funkcionalnog stila razvijaju drugi stilovi.⁷²

3.3. Znanstveni funkcionalni stil

Znanstveni se stil može definirati kao suprotnost književnoumjetničkome stilu. Književnoumjetnički stil izriče individualnost i subjektivnost dok je znanstveni stil

⁶⁵ Ibidem, str. 110-112

⁶⁶ Frančić, Anđela; Hudeček, Lana; Mihaljević, Milica. 2005. op. cit., str. 240

⁶⁷ Ibidem, str. 241

⁶⁸ Ibidem

⁶⁹ Kovačević, Marina; Badurina, Lada. 2001. op. cit., str. 44 - 45

⁷⁰ Bijelić, Angelina. 2009. Razgovorni stil. *Hrvatistika: studentski jezikoslovni časopis*. 3. 3. str. 61

⁷¹ Silić, Josip; Pranjković, Ivo. 2007. op. cit., str. 389

⁷² Katnić-Bakaršić, Marina. 2001. op. cit. 95

individualno ograničen i objektivni.⁷³ Kategorija vremena nije bitna u znanstvenome stilu. Sukladno s time, nije ni bitno kojim će se glagolskim oblikom za izražavanje vremena izraziti. U znanstvenome stilu nema stilski obilježenoga redoslijeda. Također, nema apstraktnoga značenja imenica. Njihovo je značenje opće, ne izlazi iz konteksta. Jedna od karakteristika znanstvenoga stila je da teško dopušta da u njega uđu karakteristike iz drugih funkcionalnih stilova.⁷⁴

Znanstveni je stil ograničen, ekonomičan, objektivan, racionalan, točan, jednoznačan i precizan. Ne dopušta dvostrukosti odnosno teži za jednoznačnošću koja omogućuje razumijevanje. Znanstvenik mora brinuti o sadržaju znanstvenoga djela, o njegovoj primjerenosti, usustavljenosti i povezanosti.⁷⁵ Svaki dio znanstvenog teksta ne smije izgubiti smisao kada se izdvoji od ostatka teksta. Značenje teksta treba biti isto u kontekstu i izvan njega. Također, u znanstvenome se stilu ne pojavljuju emocionalno obojeni izrazi i frazemi. Frazemi se pojavljuju samo ako je tekst preveden s engleskog jezika.⁷⁶ Frančić, Hudeček i Mihaljević dijele ovaj stil na strogo znanstveni podstil, znanstveno-popularni podstil i pedagoški podstil. Pedagoškim se funkcionalnim podstilom pišu školski udžbenici, a znanstveno-popularnim funkcionalnim podstilom pišu se djela o različitim znanstvenim područjima namijenjena laicima.⁷⁷

Branko Tošović dijeli znanstveni stil na: strogo naučni ili akademski podstil, naučno-udžbenički podstil i naučno-popularni podstil.⁷⁸ Osnovni je medij znanstvenoga stila pisani medij. On se sastoji od četiriju dijela: monografskoga, periodičnoga, edukativnoga i informativnoga.⁷⁹

Za znanstveni je stil karakterističan i tzv. jezik znanosti, tj. metajezična tvorevina koja se oblikuje u skladu s ciljevima same znanosti, a teži otkrivanju znanstvenih istina.⁸⁰

⁷³ Silić, Josip. 2006. op. cit., str. 43

⁷⁴ Silić, Josip; Pranjković, Ivo. 2007. op. cit., str. 378

⁷⁵ Frančić, Anđela; Hudeček, Lana; Mihaljević, Milica. 2005. op. cit., str. 279

⁷⁶ Frančić, Anđela; Hudeček, Lana; Mihaljević, Milica. 2005. op. cit., str. 280

⁷⁷ Ibidem, str. 281

⁷⁸ Tošović, Branko. 2002. op. cit., str. 266

⁷⁹ Ibidem, str. 269

⁸⁰ Kovačević, Marina; Badurina, Lada. 2001. op. cit., str. 131

3.4. Administrativno-poslovni funkcionalni stil

Administrativno-poslovni stil obilježen je uredsko-poslovnim rječnikom odnosno to je stil ureda, politike, ekonomije, državne upravne itd. Njime se pišu molbe, životopisi, izvještaji, dopisi, pravilnici, zakoni, dopisi i sl.⁸¹ On služi za službenu komunikaciju između pojedinca i ustanove, između ustanova, između državnih organa i sl.⁸² Da bi komunikacija administrativnim stilom bila uspješna i efikasnija, razvila su se pravila i sheme administrativnoga stila.⁸³

Razni tekstovi pišu se administrativnim stilom pa ga Frančić, Hudeček i Mihaljević dijele na podstilove: zakonodavno-pravni, društveno-politički, diplomatski, poslovni i personalni podstil. Personalni podstil dalje se dijeli na stil molbe, stil žalbe i stil životopisa.⁸⁴ Tošović ovaj stil dijeli na podstilove, i to su: zakonodavno-pravni, poslovni, diplomatski, individualno- potvrdni i korespondencijski podstil.⁸⁵

Karakteristike administrativno-poslovnog stila su: imperativnost, ideologizacija, nominalizacija, jednostavnost, jasnoća, točnost, objektivnost, kratkoća, ekonomičnost, terminologičnost.⁸⁶ Pleonazmi su također karakteristični za administrativno-poslovni stil. Oni označavaju nabranje dviju ili više istoznačnih ili bliskoznačnih riječi (primjerice, *kako i na koji način*).⁸⁷ On ukida razliku između određenog i neodređenog oblika pridjeva, rečenice su obezličene, pridjevi na *-ov*, *-ev* i *-in* sklanjaju se kao određeni oblici pridjeva i ne trpi stilsku obilježenost.⁸⁸ Nadalje, ne postoji razlika između kategorije živoga i kategorije neživoga kada je riječ o zamjenicama-veznicima *koji* i *kakav*.⁸⁹

Marina Katnić-Bakaršić navodi kako su u ovome stilu česte stilske pogreške i pritom misli na gomilanje se riječi u istome padežu, najčešće genitivu, odstupanja od jezičnih normi, prenošenje elemenata iz ovoga stila u druge funkcionalne stilove, itd.⁹⁰ Karakteristični i ustaljeni izrazi za administrativno-poslovni stil nazivaju se kancelarizmi i to su: *predmet*, *dopis*, *dana toga i toga*, *u očekivanju daljnjih*

⁸¹ Frančić, Anđela; Hudeček, Lana; Mihaljević, Milica. 2005. op.cit., str. 252

⁸² Katnić-Bakaršić, Marina. 2001. op. cit. 88

⁸³ Ibidem, str. 88

⁸⁴ Frančić, Anđela; Hudeček, Lana; Mihaljević, Milica. 2005. op.cit., str. 252

⁸⁵ Tošović, Branko 2002. op. cit., str. 287

⁸⁶ Silić, Josip; Pranjković, Ivo. 2007. op. cit., str. 379

⁸⁷ Ibidem, str. 380

⁸⁸ Ibidem, str. 381

⁸⁹ Frančić, Anđela; Hudeček, Lana; Mihaljević, Milica. 2005. op. cit., str. 253

⁹⁰ Katnić-Bakaršić, Marina. 2001. op. cit. 91

*narudžbi...*⁹¹ U pravilu su rečenice u ovome stilu duge, s nizom zavisnih ili nezavisnih rečenica, koje upravo zbog toga nije uvijek lako razumjeti.⁹²

3.5. Novinarsko-publicistički funkcionalni stil

Publicistički je stil najsloženiji funkcionalni stil hrvatskoga jezika. Naziva se još i novinarsko-publicistički i žurnalistički stil. Pojedini autori razlikuju žurnalistiku od publicistike, što se onda navodi i u njegovu nazivu. Novinarstvo podrazumijeva pisanje i izdavanje dnevnih novina dok publicistika podrazumijeva tiskani materijal aktualnog kulturnog, književnog i društveno-političkog života u periodičnim tiskovinama.⁹³ Publicističkim se stilom piše sve ono što se javno iznosi u pisanom ili govorenom obliku. To je jezik medija odnosno radija i televizije. Tim jezikom se služe novinari kako bi napisali tekstove za sve vrste tiskovina.⁹⁴ Funkcije su novinarstva: informativna, pedagoška, zabavna, propagandna. Ovisno o funkciji tekst treba biti neutralan ili emocionalno-obojen. Stilski neobilježen način izražavanja koristi se za vijesti, reportaže, komentare, recenzije, a stilski obilježen način izražavanja koristi se za kratke priče, eseje, parodije i slično. Stilska obilježenost se postiže poredbom, metaforom, metonimijom, alegorijom, simbolom, kontrastom i ostalim stilskim izražajnim sredstvima.⁹⁵

Publicistički se stil može također podijeliti na podstilove: publicistički u užem smislu, književno-publicistički, znanstveno-popularni i memoarski podstil. Publicistički podstil odnosi se na ozbiljnije analitičko novinarstvo što znači ozbiljniji pristup nekoj temi. Književno-publicistički podstil graniči s književnošću. Znanstveno-popularni stil predstavlja publicističku obradu neke znanstvene teme, a memoarski podstil obuhvaća forme memoara i dnevnika.⁹⁶ Publicistički stil obuhvaća sve, od vijesti do feljtona, od izvještaja do kritike ili polemike. Medij je posrednik jezika publicistike. Obilježje publicističkog stila su i purističke tendencije, ali ipak s druge strane možemo naići i na velik broj internacionalizama. Kako bi se riješilo pitanje koje riječi upotrijebiti, domaće ili strane, teži se stilskoj neutralizaciji.⁹⁷

⁹¹ Katnić-Bakaršić, Marina. 2001. op. cit. 91

⁹² Ibidem, str. 92

⁹³ Silić, Josip. 2006. op. cit. 76

⁹⁴ Frančić, Anđela; Hudeček, Lana; Mihaljević, Milica. 2005. op. cit., str. 243

⁹⁵ Silić, Josip; Pranjković, Ivo. 2007. op. cit., str. 382

⁹⁶ Gojević, Mirta. 2009. Publicistički stil, *Hrvatistika: studentski jezikoslovni časopis*, 3. 3. str. 26

⁹⁷ Kovačević, Marina; Badurina, Lada. 2001. op. cit., str. 104 - 106

Tošović unutar publicističkoga stila razlikuje novinarski i monografsko-publicistički podstil. Novinarski, pak, podstil dalje dijeli na novinarski stil, stil radio-emisija, stil televizijskih emisija i stil dokumentarnih emisija.⁹⁸

Učestali izrazi koji se pojavljuju u publicističkome stilu nazivaju se žurnalizmima. Neki od njih su: „zahlađeni odnosi, neriješeno pitanje, ključni ljudi, pojačati pritisak na, baviti se mutnim poslovima, strateško pitanje, držati situaciju u rukama, izigrati povjerenje.“⁹⁹ Novinari prilikom pisanja moraju voditi računa o jeziku. Jezik treba poštivati stroge norme standardnoga jezika. Osim toga, novinar mora poštivati i žanr u kojem piše. Žanrovi se mogu podijeliti u dvije skupine. U prvu skupinu ulaze žanrovi čija je osnovna zadaća obavijestiti, a u drugu oni u kojima su prisutne značajke književnoumjetničkoga funkcionalnog stila.¹⁰⁰

U genitivu jednine pridjeva muškoga i srednjega roda *-og* i *-oga* ne upotrebljava se oblik s naveskom. Isto vrijedi i za oblike dativa i lokativa jednine pridjeva muškoga i srednjega roda *-om*, *-omu*, *-ome* i za dativ, lokativ i instrumental množine pridjeva svih triju rodova *-im* i *-ima*.¹⁰¹ Neodređeni oblici pridjeva izjednačeni su s određenim oblicima, od glagolskih vremena koja izriču prošlost koristi se samo perfekt. U publicističkome stilu prevladavaju imenske konstrukcije zbog čega on i pripada apstraktnim stilovima. Također, publicistički stil uvijek navodi obavijesti i izvore obavijesti. Iz svega navedenog vidimo kako je publicistički stil dosta sličan standardnom jeziku. Publicistički stil ima širok krug primatelja te upravo zbog toga mora biti što više u skladu sa standardnim jezikom.¹⁰² Međutim, po navedenim osobinama publicističkoga stila vidimo kako i on odstupa od norme što ga čini jednim od funkcionalnih stilova.

Značajan su element publicističkoga stila i naslovi. Njihova je zadaća privući čitatelja i prenijeti osnovnu informaciju o tekstu. Sredstvo kojim se to uspješno postiže retoričko je pitanje ili pak mogu biti izrečeni i nekom poslovicom ili frazomom.¹⁰³

⁹⁸ Tošović, Branko. 2002. op. cit., str. 243

⁹⁹ Ibidem, str. 92

¹⁰⁰ Frančić, Anđela; Hudeček, Lana; Mihaljević, Milica. 2005. op. cit., str. 243

¹⁰¹ Ibidem, str. 94 - 95

¹⁰² Silić, Josip. 2006. op.cit., str. 94 - 96

¹⁰³ Katnić-Bakaršić, Marina 2001. op. cit., str. 162 - 164

4. KONEKTORI I MODIFIKATORI

Kako bi tekst funkcionirao kao jezična cjelina, njegovi dijelovi se moraju skladno povezati. Tu funkciju vrše konektori. Konektori povezuju rečenice, jednostavne ili složene, u tekst. Dakle, konektori su vezna sredstva na razini teksta.¹⁰⁴ Kohezija i koherencija ostvaruju se upravo konektorima. Možemo ih podijeliti na nekoliko načina. Najpoznatija je srednjoškolska podjela koja konektore dijeli na: suprotne (*međutim, naprotiv, ali, za razliku od toga, s jedne strane*), aditivne (*štoviše, uz to, osim toga, povrh toga*), zaključne (*stoga, dakle, prema tome, jednom riječju*), vremenske (*zatim, u međuvremenu, prije toga, poslije toga*), pogodbene (*inače, u tom slučaju, tada*) i objasnidbene (*naime, drugim riječima, točnije rečeno*).¹⁰⁵ Kada se konektori ispuste, smisao teksta nije porušen, ali osjeti se kako jedan dio fali. Različiti autori ih svrstavaju u različite kategorije te ih najčešće smatraju česticama ili priložima i u gramatikama se različito opisuju, na što ćemo se osvrnuti u nastavku ovoga rada.

Josip Silić konektore naziva signalima kontekstualne uključenosti rečenice.¹⁰⁶ U njih svrstava: veznike (*a, ali...*), vremenske i mjesne priloge (*jučer, ondje...*), modalne riječi (*štoviše, uostalom...*), određene lekseme, stilske figure i promjene reda riječi.¹⁰⁷ Dijeli ih na gramatičke, leksičko-gramatičke, leksičke i stilističke. Gramatički konektori su: *a, ali, i, pa, ni, nego, no* i *ili*. Leksičko-gramatičke dalje dijeli na: konektore-partikule, konkluzivne (*dakle, stoga, zato, prema tome* i sl.), intenzivne (*i, ni, čak, čak i, čak ni, upravo* i sl.) i verifikativne konektore (*doista, stvarno, bez sumnje, na žalost, svakako, razumije se* i sl.). Leksičke konektore dijeli na: reprizne (ponavljanje jednog ili više konektora), sinonimske (sve moguće zamjene leksema drugim leksemom), deiktičke (*on, taj, onaj, takav, onakav*), komparativne (*isti, sličan, različan* i sl., komparative pridjeva i priloga), amplifikativne (*jedan, dva, tri [...], prvi, drugi, treći [...], u prvom slučaju, u drugom slučaju, u trećem slučaju [...]*) i svi daljnji načini razvijanja tih konektora), metonimijske (*prati – voda, jesti – stol, med – pčela* i sl.), sinegdoške, ekskluzivne (*samo, tek, jedino* i sl.), nominalne (bezglagolske konstrukcije), eksplikativne (*jednom riječju, znači, to jest* i sl.), konfrontativne (*s jedne*

¹⁰⁴ Silić, Josip; Pranjković, Ivo. 2007. op. cit., str. 252

¹⁰⁵ Pranjković, Ivo. 1995. *Sintaksa hrvatskoga jezika: udžbenik za 3. razred gimnazije*. Školska knjiga. Zagreb. str. 54

¹⁰⁶ Silić, Josip. 1984. *Od rečenice do teksta: teoretsko-metodološke pretpostavke nadrečeničnog jedinstva*. Sveučilišna naklada Liber. Zagreb. str. 109

¹⁰⁷ Ibidem, str. 115 - 130

strane / s druge strane, sad/sad i sl.), derivativne (*pisati – pišem, student - studentski*), lokalne (*u gradu, tamo, tuda, tu, onamo i sl.*), temporalne (*prošle godine, tada, onda, odonda i sl.*), spacijalne (*zatim, onda, potom, dalje i sl.*), koncesivne (*ipak, usprkos tome, uza sve to i sl.*), kondicionalne (*onda, tada, pod tim uvjetom i sl.*), kauzalne (*stoga, zato, zbog toga i sl.*), finalne (*zato, radi toga i sl.*), modalne (*tako, na taj način i sl.*) i kvantitativne konektore (*toliko, onoliko i sl.*). Stilističke konektore dijeli na: leksičkostilističke i gramatičkostilističke konektore, a u posebnu vrstu uključuje i propozicionalne konektore koji ne nose novu obavijest već upućuju na prethodni ili slijedeći tekst.¹⁰⁸

Mirna Velčić je svojom monografijom *Uvod u lingvistiku teksta* uvelike doprinijela istraživanjima konektorima. Detaljno je analizirala sintaktički, semantički i pragmatički aspekt povezivanja te se zalaže za pragmatički aspekt iz kojeg proizlaze konektori.¹⁰⁹ Za njih govori kako povezuju strukturu kojoj formalno pripadaju sa strukturom koja joj prethodi ili slijedi. Točnije, oni su jednočlane ili višečlane jedinice u funkciji povezivanja susjednih struktura. Konektore dijeli u 5 kategorija: relativni (*što + osobna zamjenica, nešto, tko i koji s prijedlogom, koliko, koliki, kakav, čiji, gdje, kamo, kuda, odakle, otkuda, tako, kao, kao što, i koji*), veznički (*i, ali, jer, a niti, već zato što, a uz to, ali bez obzira na to*), priložni (*međutim, naime, naprotiv, prema tome, prije svega, isto tako, zbog toga što, a ujedno, i obratno*), frazeologizirani (*u prvom redu, u drugom redu, s jedne strane, s druge strane, na primjer, u neku ruku, drugim riječima, bez obzira na to*) i propozicionalni konektori (*važno je da, treba reći da, to će reći da, treba imati na umu da, to znači da, uvijek je važno da, što se tiče toga valja u prvom redu reći da, treba svakako voditi računa o tome da, valja stoga imati na umu da*). U prvu kategoriju ulaze zamjenice i posvojni pridjev, u drugu kategorije takozvani pravi veznici i nepravi veznici (zamjenice, prilozi), treću kategoriju čine modifikatori, dok u četvrtu ulaze konstrukcije sastavljene od prijedloga, pridjeva, imenica ili zamjenica koje se redovito pojavljuju u istom redosljedu. Frazeologizirani konektori razlikuju se od priložnih po tome što oni u svome sastavu imaju jednu (ili dvije) imenice dok priložni konektori ne sadrže imenice uopće. U petu se kategoriju ubrajaju i cijele rečenice, najčešće u bezličnome obliku. Ovi se konektori mogu pojaviti i kao samostalne rečenice.¹¹⁰ Važan je i redosljed

¹⁰⁸ Ibidem, str. 109 - 110

¹⁰⁹ Velčić, Mirna. 1987. op. cit., str. 22

¹¹⁰ Velčić, Mirna. 1987. op. cit., str. 24 - 28

prema kojem su poredani konektori. Naime, ako ih se promatra na apstraktnoj razini možemo vidjeti kako veznički konektori imaju više leksičkih obilježja od relativnih konektora, ali i više gramatičkih obilježja od priložnih konektora.¹¹¹ Dakle, ako se gleda od prve kategorije do pete kategorije možemo zaključiti kako se gramatička obilježja smanjuju, a leksička povećavaju. Nadalje, po funkciji povezivanja konektore možemo podijeliti u 4 skupine: konektori suprotnosti ili adverzativi, konektori pojašnjenja ili eksplikativi, konektori zaključivanja ili konkluzivi i konektori uzroka ili kauzativi.¹¹² Velčić nadalje navodi kako konektori ne povezuju tako da obavještavaju o zavisnom ili nezavisnom odnosu već upućuje na tip logičkoga odnosa, na intenzitet veze, na mjesto u organizaciji teksta.¹¹³

Hrvatska gramatika Eugenije Barić i suradnika konektore smješta pod čestice, a navodi kako su to posebna vrsta priloga koji se prilažu cijeloj rečenici.¹¹⁴ Međutim, nisu previše objašnjeni ni pod česticama. Stoji samo kako služe da odvrate pažnju slušaocu ili da daju oduška osjećajima koji obuzimaju govornika.¹¹⁵

Stjepko Težak i Stjepan Babić u *Gramatici hrvatskoga jezika* konektore smještaju unutar kategorije priloga. Navode kako ti prilozi izriču: pouzdanost (*zbilja, doista, uistinu, zaista, svakako*; popriloženi pridjevi: *naravno, pouzdano, neosporeno, neprijeporno, nesumnjivo*), veću ili manju pouzdanost (*možda, valjda, zacijelo; sigurno, zasigurno, jamačno, vjerojatno*), sumnju (*navodno, tobože, naizgled*), neočekivanost (*ipak*), ograničenost (*samo, jedino*), suprotnost (*međutim, pak*), raznovrsno isticanje (*također, isto tako, bar, najmanje, baš, upravo, čak, štoviše*).¹¹⁶

Detaljno su opisani konektori i u *Gramatici hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta* Josipa Silića i Ive Pranjkovića. Konektore s obzirom na foričnost dijele na: upućivačko-zamjenjivačke ili deiktično-supstitutivne (*onamo, tamo, tada, prema tome* i sl.) i na nezamjenjivačke ili nesupstitutivne konektore (*međutim, jedino i štoviše*). S obzirom na značenje dijele ih na: suprotne ili konfrontativne (*a, ali, no, međutim, naprotiv, nasuprot tome, za razliku od toga*), prostorne ili spacijalne (*ovdje, tu, ondje, ovamo, tamo, onamo, odavde, na tom mjestu* i sl.), vremenske ili

¹¹¹ Ibidem, str. 30

¹¹² Ibidem, str. 56 - 108

¹¹³ Ibidem, str. 111

¹¹⁴ Barić, Eugenija i dr. 2005. *Hrvatska gramatika*. Školska knjiga. Zagreb. str. 274

¹¹⁵ Ibidem, str. 283

¹¹⁶ Težak, Stjepko; Babić, Stjepan. 2016. *Gramatika hrvatskoga jezika. Priručnik za osnovno jezično obrazovanje*. Školska knjiga. Zagreb. str. 160 - 161

temporalne (*tada, onda, zatim, potom* i sl.), načinske ili modalne (*ovako, tako, time* i sl.), uzročno-posljedične ili kauzalno-konsekutivne (*zato, zbog toga* i sl.), namjerne ili finalne (*radi toga, s tom namjerom, s takvim ciljem* i sl.), uvjetne ili kondicionalne (*u tom slučaju, inače* i sl.), dopusne ili koncesivne (*unatoč tome, usprkos tome, ipak* i sl.), zaključne ili konkluzivne (*prema tome, dakle* i sl.), isključne ili ekskluzivne (*prema tome, dakle* i sl.), pribrojne ili aditivne (*uz to, osim toga, pored toga* i sl.), pojačane ili intenzivne (*i, čak, čak i, štoviše* i sl.) te objasnidbene ili eksplikativne (*naime, ustvari, zapravo, to jest, drugim riječima* i sl.).¹¹⁷

Modifikatori su veoma slični konektorima. Oni spadaju u kategoriju čestica. Modifikatori modificiraju značenje rečenice uz koju dolaze s obzirom na stav govornika te se iz tog razloga zovu modifikatorima.¹¹⁸ Riječi koje pripadaju modifikatorima su: *možda, vjerojatno, doista, zaista, stvarno, uistinu, sigurno, nesumnjivo, bez (ikakve) sumnje, eventualno, uglavnom, nažalost, nasreću, srećom, na svu sreću* itd.¹¹⁹ Modifikatori, nažalost, nisu detaljnije od ovoga istraživani.

¹¹⁷ Silić, Josip; Pranjković, Ivo. 2007. op. cit., str. 361 - 363

¹¹⁸ Ibidem, str. 253

¹¹⁹ Ibidem, str. 258

5. KONEKTORI I MODIFIKATORI U PUBLICISTIČKOME STILU

Korpus za naše istraživanje čine novine *24sata* u tiskanom i elektroničkom izdanju. *24sata* najprodavanije su i najčitanije dnevne novine. Rubrike koje možemo pronaći u novinama su: News, Život, Zdravlje, Show, Sport i mnoge druge.¹²⁰ Vremenski period u kojem su pronađeni primjeri je od 23. kolovoza do 26. rujna 2019. godine.

Najčešći konektor koji se pojavljuje u našem korpusu je konektor *taj* te svi njegovi oblici:

*Sutkinja istrage Županijskog suda u Zagrebu poslala ih je u Remetinec kako ne bi mogli ponovno prijetiti Nenadu Osmanoviću (40) s kojim su u rodbinskim odnosima. Tome je doprinijela i činjenica da su kod njih pronašli pištolj.*¹²¹

*Ali mi je neopisivo drago što ima ljudi koji vole tog superheroja. Tog lika gledam kao pozitivnog jer se bori za dobro i sreću ljudi, pa time želim zapravo dokazati da ništa u životu nije crno, uvijek postoji nada - rekao nam je tajnoviti Batman.*¹²²

*Tako je u nekoliko navrata u ime Udruge AK Siget te uz odobrenje Vijeća te Udruge novčano pomogao naš pokret. Taj novac smo utrošili u tiskanje besplatnih letaka kojima nastojimo približiti i motivirati i ostale vjernike na duhovnu obnovu [...].*¹²³

Silić konektor *taj* svrstava u leksičke konektore, točnije u deiktičke konektore. Ova zamjenica u službi konektora upućuje na sadržaj prethodne rečenice. Uz njega idu i konektori *onaj*, *takav*, *onaj*, *onakav* koji se manje upotrebljavaju u publicističkome stilu:

- *Svaki put kad u gradu padne kiša, voda istječe u odvode gdje se miješa s kanalizacijom prije obrade. Takav je sustav funkcionirao kad je napravljen prije puno*

¹²⁰ <https://www.24sata.hr/pretplata/> (27. 9. 2019.)

¹²¹ <https://www.24sata.hr/news/policija-privela-i-mirsu-metka-zbog-prijetnji-je-u-remetincu-647891> (10. 9. 2019.)

¹²² <https://www.24sata.hr/fun/mladenku-je-u-gothamu-ovaj-puli-do-oltara-odveo-batman-647832> (10. 9. 2019.)

¹²³ Rašeta, B. (2019, 6. rujna). Škaro je naredio održavanje misa za zdravlje zaposlenika. *24sata* XV/5120, str. 7-10

*godina, ali od tada su izgrađene brojne ceste, zgrade, kolnici i parkirališta, što znači da većina kišnice završi u odvodu, umjesto da se upije u tlo.*¹²⁴

Pokazna zamjenica *ovaj* upotrebljava se kada se želi istaknuti nešto što je blizu govorniku, pokazna zamjenica *taj* upotrebljava se kada se želi istaknuti nešto što je blizu sugovorniku, a pokazna zamjenica *onaj* upotrebljava se kada se želi istaknuti nešto što je udaljeno i od govornika i od sugovornika.¹²⁵

Idući konektor koji se u našem korpusu najčešće pojavljuje je konektor *no*:

*Mi tu njezinu želju poštujemo i ona ostaje sa nama. No opet ostaje pitanje organizacije života, nastavlja on pojašnjavajući kako mu je lakše jer nema djecu, dok njegov brat ima dvoje male djece pa su njegove obveze daleko kompliciranije.*¹²⁶

*Ostale ozljede su, pretpostavljaju istražitelji, nastali udarcima čekićem jer su pronađeni tragovi metala u ranama. No, ni pečatnjak ni čekić nisu pronađeni.*¹²⁷

*Odmah mi je kroz glavu prošlo koliko bih djece mogla opremiti za školu. No i sam gospodin otplaćuje kredit za kuću koji su podigli da bi sinu otvorili tvrtku, a slijedom nesretnih događaja posao je propao te je sin morao otići van da pokrije velike troškove – napisala je Jasna.*¹²⁸

*No da situacija u praksi nije baš tako jednostavna ni kad se netko brine o supružniku, uvjerali smo se u razgovoru sa Zagrepčankom (58) koja već sedam godina skrbi o suprugu (74) oboljelom od Alzheimerove bolesti.*¹²⁹

Konektor *no* u rečenicama ukazuje na suprotnost. Postoje dvojbe oko pisanja ovoga konektora. Misli se kako se *no* odvaja zarezom, međutim *Hrvatski pravopis* Lade Badurine, Ivana Markovića i Krešimira Mićanovića navodi kako se tekstni konektor *no* ne odvaja zarezom.¹³⁰ Veoma sličan je i konektor *međutim* kojega također često susrećemo u publicističkome stilu:

¹²⁴ <https://www.24sata.hr/lifestyle/smanjite-si-racune-za-grijanje-uzgojite-jestivi-vrt-na-balkonu-650029> (26. 9. 2019.)

¹²⁵ <http://gramatika.hr/pravilo/pokazne-zamjenice/29/> (27. 9. 2019.)

¹²⁶ <https://www.24sata.hr/lifestyle/uzimala-sam-lazno-bolovanje-da-bih-mogla-brinuti-o-suprugu-647197> (10. 9. 2019.)

¹²⁷ <https://www.24sata.hr/news/caletu-optuzili-nakon-6-godina-zbog-ubojstva-trudne-djevojke-647896> (10. 9. 2019.)

¹²⁸ Zdelar, M., Marić, D. (2019, 24. kolovoza) Vratila 7000 eura i 200 kn. *24sata*. XV/5107, str. 18

¹²⁹ Ibidem

¹³⁰ Badurina, Lada; Marković, Ivan; Mićanović, Krešimir. 2008. *Hrvatski pravopis*. Matica hrvatska. Zagreb. str. 67

GrantTree ne određuje plaće svojih zaposlenika, a umjesto toga omogućuje im da si sami određuju koliko zarađuju, objasnila je stručnjakinja za financiranje, Cecilia. Međutim, ljudi si ne mogu dodijeliti povišicu, a bez da prethodno razgovaraju s kolegama i to mora biti u skladu s onim što bi im platili za sličnu ulogu u drugoj tvrtki.¹³¹

Rebić je tada, u želji da dođe do lopte nogom po koljenu zakačio gostujućeg vratara Selsa, a sudac Grinfeld mu je pokazao izravni crveni karton. Međutim, Rebićev sadašnji klub, AC Milan suspendiran je iz europskih natjecanja na godinu dana zbog kršenja financijskog fair-playa tako da ove sezone neće osjetiti kaznu.¹³²

U trećem testu, 12. lipnja, rezultati su pokazali da je kakvoća mora izvrsna. Međutim, pet dana nakon toga opet su pronašli bakterije te zabrana kupanja na tom dijelu traje i danas.¹³³

Konektor *međutim* također izriče suprotnost te iza njega ne dolazi zarez¹³⁴. Zanimljivo je kako različiti autori smještaju ove konektore. Primjerice, Stjepko Težak i Stjepan Babić¹³⁵ te Mirna Velčić¹³⁶ navode samo konektor *međutim*. Za razliku od njih, Josip Silić navodi samo konektor *no*.¹³⁷ Josip Silić i Ivo Pranjković navode oba konektora, s tim da *međutim* smještaju u nesupstitutivne konektore, a konektor *no* spominju tek prilikom podjele konektora s obzirom na značenje.¹³⁸

Često nailazimo i na konektore *naime*, *ustvari* i *zapravo*:

Iako je tek dizajniran, već je procurio novi dres Barcelone, koji će se, tu nema dvojbe, svidjeti navijačima. Naime, dres se sastoji od tri prednje prugem dvije crvene i jedne plave, a između njih će biti tanka žuta linija.¹³⁹

¹³¹ <https://www.24sata.hr/lifestyle/nije-privatnica-i-nema-tvrtku-a-sama-sebi-moze-povecati-placu-649068> (21. 9. 2019.)

¹³² <https://www.24sata.hr/sport/uefa-drasticno-kaznila-rebica-milan-nastradao-zajedno-s-njim-649769> (21. 9. 2019.)

¹³³ Pavić, I., Krmptić, Ž. (2019., 24. kolovoza) Sve je gore: Boce i vrećice redovito plivaju Jadranom, a ove godine isplivale i – fekalije, S.O.S. JADRAN. *24sata*. XV/5107, str. 20 - 23

¹³⁴ Badurina, Lada; Marković, Ivan; Mićanović, Krešimir. 2008. op. cit., str. 67

¹³⁵ Težak, Stjepko; Babić, Stjepan. 2016. op. cit., str. 160

¹³⁶ Velčić, Mirna. 1987. op. cit., 56 - 108

¹³⁷ Silić, Josip. 1984. op. cit., str. 109

¹³⁸ Silić, Josip; Pranjković, Ivo. 2007. op. cit., str. 361-363

¹³⁹ <https://www.24sata.hr/sport/iskupili-se-navijacima-vec-su-pripremili-novi-dres-za-2020-649797> (21. 9. 2019.)

- Trčao si s razlogom i bez razloga – smije se mama Anita, te dodaje kako su i ona i suprug možda malo zaslužni za to. Naime, sve što mogu po gradu obavljaju pješice, kako bi Mark i njegova seka Bruna (3) što više hodali.¹⁴⁰

Peruanac hrvatskih korijena (baka iz Rijeke, nap a.) još uvijek čeka na debi u splitskom klubu, ali sudeći prema najnovijim kadrovima na društvenim mrežama, lijepo se udomaćio u Splitu. Naime, njegova zaručnica Solange Casis Murguia na Instagramu je objavila video s kadrovima njihovog novog doma.¹⁴¹

To bio najkrvaviji jednodnevni susret između Amerikanaca još od Građanskog rata - napisalo je posebno o povjerenstvo za Atticu u izvještaju nakon što je završila najkrvavija od svih zatvorskih pobuna u povijesti. Naime, na današnji dan 1971. godine završila je pobuna u američkom zatvoru Attica, u kojoj je poginulo 43 ljudi.¹⁴²

Dogodio se sitan mehanički kvar. Naime, komadić plastike je pao u sustav za kočenje te su sigurnosni sustavi momentalno reagirali i zaustavili vrtnju.¹⁴³

- Zapravo, istraživanje pokazuje da 17 posto žena vjerojatno ima apneju za vrijeme spavanja, ali da 85 posto slučajeva ostaje ne dijagnosticirano.¹⁴⁴

U 2019. smo godini, a lišeni smo praćenja statistike uživo. Ustvari nismo, osim ako imate da za nju uplatite 15.000 kuna.¹⁴⁵

Sjećate li se Darka Miličića? Ustvari, glupo pitanje.¹⁴⁶

Nešto rjeđi je konektor drugim riječima:

On se školovao u Nizozemskoj, što je dodatno utjecalo na njegov stil rada, a koji i ja sada prakticiram na treninzima. Drugim riječima, baziram se na radu s loptom i mislim da je to najbliže njegovom stilu.¹⁴⁷

¹⁴⁰ <https://www.24sata.hr/lifestyle/pobijedili-su-maligne-bolesti-i-sada-osvojili-medalje-u-moskvi-649783> (21. 9. 2019.)

¹⁴¹ <https://www.24sata.hr/sport/bulose-blago-si-ga-tebi-novi-hajdukovac-uziva-u-luksuzu-649847> (21. 9. 2019.)

¹⁴² <https://www.24sata.hr/news/krvava-pobuna-u-attici-htjeli-su-masakr-i-masakr-su-dobili-648333> (21. 9. 2019.)

¹⁴³ (2019., 24. kolovoza) SATI JEZE: „Kihnuo“ mehanizam: S vrtuljka u Biogradu satima skidali djecu. *24sata*. XV/5107, str. 7

¹⁴⁴ <https://www.24sata.hr/lifestyle/zasto-se-budimo-usred-noci-12-razloga-koji-vam-remete-san-650497> (27. 9. 2019.)

¹⁴⁵ <https://www.24sata.hr/sport/dobro-tko-tu-radi-kardinalne-greske-na-vaterpolskom-sp-u-640138> (21. 9. 2019.)

¹⁴⁶ <https://www.24sata.hr/sport/darko-milicic-vraca-se-kosarci-igrat-ce-u-cetvrtj-srpskoj-ligi-649164> (21. 9. 2019.)

Ovi konektori imaju istu ulogu. Oni pobliže objašnjavaju sadržaj prve rečenice u drugoj rečenici te zbog toga po „školskoj“ podjeli spadaju u objasnidbene konektore.¹⁴⁸ Josip Silić ih smješta pod kauzalne konektore.¹⁴⁹ Od navedenih konektora samo konektor *naime* se ne odvaja zarezom.¹⁵⁰ U istraživanome korpusu vidimo da se ne provodi ovo pravilo. Konektor *naime* se u svim primjerima odvaja zarezom dok se kod ostalih konektora provodi ovo pravilo.

Česti su i konektori *stoga, dakle*:

- *Glatki su, puno bolje prijanjaju uz tkivo, a površina im je nanoteksturirana. Stoga su ovi implantati jamstvo da nema nikakve poveznice između njih i pojave limfoma - kaže dr. Held dodajući da u slučaju glatkih silikona u svijetu nije zabilježen niti jedan slučaj pojave maligne bolesti limfoma, a nova generacija još je i sigurnija.*¹⁵¹

*Mandžo nije u planovima Maurizija Sarrija, nije prijavljen ni za Ligu prvaka, a u Serie A se može samo nadati čudu pa da dobije koju minutu. Stoga već neko vrijeme intenzivno radi na odlasku iz Juventusa, a najbliže do sada bio je prelasku u katarski Al Rayyan.*¹⁵²

*Hrvatska narodna banka ne obavlja zamjenu nevažećih novčanica kune na način da njezini zaposlenici posjećuju građane u njihovim domovima i zamjenjuju novčanice. Stoga upozoravamo građane na to da je riječ o prevari.*¹⁵³

*Stoga još jednom izražavamo zabrinutost zbog izostanka reakcije državnih institucija i nositelja vlasti, koji se ne očituju zbog ovakvih pojava u srbijanskome društvu, dok istodobno svoju pozornost usmjeravaju na slične događaje koji se zbivaju u susjednim zemljama, dodaje se u priopćenju jedine političke stranke hrvatske manjine u Srbiji.*¹⁵⁴

¹⁴⁷ <https://www.24sata.hr/sport/bjelica-od-odrastanja-pod-granatama-do-hita-lige-prvaka-649434> (21. 9. 2019.)

¹⁴⁸ Pranjković, Ivo. 1995. op. cit., str. 54

¹⁴⁹ Silić, Josip. 1984. op. cit., str. 109

¹⁵⁰ Badurina, Lada; Marković, Ivan; Mićanović, Krešimir. 2008. op. cit., str. 67

¹⁵¹ <https://www.24sata.hr/show/zvijezde-nase-estrade-vec-su-na-listi-cekanja-za-nove-grudi-649728> (21. 9. 2019.)

¹⁵² <https://www.24sata.hr/sport/mandzi-se-smracilo-pred-ocima-kad-je-vidio-travnjak-u-kataru-649815> (21. 9. 2019.)

¹⁵³ <https://www.24sata.hr/news/ne-nasjedajte-na-prevare-ne-obavljamo-zamjenu-novcanica-649752> (21. 9. 2019.)

¹⁵⁴ <https://www.24sata.hr/news/prebojani-antihrvatski-grafiti-u-beogradu-institucije-sute-649656> (21. 9. 2019.)

*Novaković je objasnila da nitko nije dostavio putne naloge, odluku o korištenju zrakoplova, ako je bio službeni državni posjet i tko je bio u delegaciji. Dakle, osnovne informacije.*¹⁵⁵

Ovi konektori po „školskoj“ podjeli spadaju u zaključne konektore¹⁵⁶, a prema Josipu Siliću u konkluzivne konektore¹⁵⁷. Oni mijenjaju značenje druge rečenice tako da se odnose kao zaključak prve rečenice.

Konektor koji se također dosta često pojavljuje u novinama *24sata* je *dodatno*. Ovo se može klasificirati kao noviji konektor jer se ne spominje ni u jednoj literaturi:

*Nebriga se kažnjava sa 10.000 kuna ili zatvorskom kaznom od 45 dana, no vrlo je malo mogućnosti koje zaposlena djeca mogu ostvariti kako bi tu svoju zakonsku dužnost obavljala bez grča i stresa. Dodatno, porazna je činjenica da ako skrbe o drugom članu obitelji, poput tete ili strica, nemaju baš nikakve mogućnosti.*¹⁵⁸

*- Najveći problem je što se od vas u takvoj situaciji da biste ostvarili neko pravo očekuje da hodate okolo s gomilom papira i bavite se administracijom, a vi pokušavate čovjeku spasiti život. Dodatno, ne postoji niti jedno mjesto gdje ćete vi doći i da vam netko da jasne upute o tome koja su vaša prava i mogućnosti, govori ona.*¹⁵⁹

*Volonter surađuje, ohrabruje i suosjeća. Dodatno, pruža podršku pri njezi, hranjenju, kretanju.*¹⁶⁰

*Ako imate nepokretnog pacijenta, bez obzira koliko bili snažni ne možete ga podizati sami. Dodatno, patronažna sestra dolazi samo radnim danom kako bi obavila higijenu bolesnika, a nitko ne računa da takvi bolesnici žive i blagdanom i vikendom.*¹⁶¹

Također, ugovor će vam trebati i kao dokument za prijavu boravka na policiji. Dodatno, dobro je izraditi popratni dokument s opisom stanja u kojem je stan

¹⁵⁵ (2019., 6. rujna) Novaković: Vlada šalje lošu poruku svim državnim tijelima. *24sata*. XV/5120, str. 28

¹⁵⁶ Pranjković, Ivo. 1995. op. cit., str. 54

¹⁵⁷ Silić, Josip. 1984. op. cit., str. 109

¹⁵⁸ <https://www.24sata.hr/lifestyle/uzimala-sam-lazno-bolovanje-da-bih-mogla-brinuti-o-suprugu-647197> (21. 9. 2019.)

¹⁵⁹ Ibidem

¹⁶⁰ Ibidem

¹⁶¹ Ibidem

*zatečen, kako kasnije ne bi došlo do nesuglasica oko toga tko je bušio zidove ili izgrebao parket...*¹⁶²

Ovaj konektor mogli bismo svrstati u aditivne konektore jer dodatno objašnjavaju sadržaj prve rečenice ili dodaju još sličnih radnji prvoj rečenici.

Postoje i potvrde vezničkih konektora kao što su: *i, a, ali, jer*.

*U 20. minuti Aberdeen je ostao bez Funsu Oja koji je tada dobio crveni karton. I bez ikakvih nada da može ostati u Europi.*¹⁶³

*Treba naglasiti da nisu svi stranački dužnosnici išli s Plenkovićem, neki nižerangirani, poput Mire Kovača, Davora Ive Stiera i Domagoja Ivana Miloševića, putovali su komercijalnim letovima koje je platio HDZ. A kako je sve počelo?*¹⁶⁴

*Ova svadba je bilo nešto novo za mene, jer nikada nisam slično radio. Ali mi je neopisivo drago što ima ljudi koji vole tog superheroja.*¹⁶⁵

*Uvijek ju nosim sa sobom i nikad ju ne spremam u prtljagu. Jer, znate, prtljaga se može izgubiti.*¹⁶⁶

Ovi konektori vrše funkciju veznika. Kako se veznik ponaša u rečenici, tako se i ovi konektori ponašaju u tekstu.

Najčešći modifikator koji u našem korpusu susrećemo je *nažalost*:

*Ono što ovu krv čini posebnom je to što je znatno bolja kao univerzalni davatelj i od krvne grupe 0 te je kompatibilna sa svim drugim rijetkim krvnih grupama, no nažalost je u svijetu tek devet živih donora.*¹⁶⁷

*Kako li je tek bilo jučer Fabiju Fogniniju kada su mu do klupe došli i Federer i Nadal. Nažalost, nisu mu uspjeli pomoći protiv Jacka Socka, ali to je bila dragocjenost, vjerojatno i najveća koju može ponuditi Laver Cup.*¹⁶⁸

¹⁶² <https://www.24sata.hr/news/savjeti-za-sve-podstanare-salabahter-u-10-tocaka-649268>
(21. 9. 2019.)

¹⁶³ <https://www.24sata.hr/sport/aberdeenov-trener-crveni-nikad-nisam-vidio-takav-uzas-644213>
(21. 9. 2019.)

¹⁶⁴ (2019., 6. rujna) Novaković: Vlada šalje lošu poruku svim državnim tijelima. 24sata. XV/5120, str. 28

¹⁶⁵ <https://www.24sata.hr/fun/mladenku-je-u-gothamu-ovaj-puli-do-oltara-odveo-batman-647832>
(21. 9. 2019.)

¹⁶⁶ <https://www.24sata.hr/sport/halo-khabibe-jes-to-ti-lukin-gol-slavio-s-papahom-na-glavi-647918>
(21. 9. 2019.)

¹⁶⁷ <https://www.24sata.hr/fun/fenomeni-otporni-su-na-hiv-kolesterol-hladnocu-malariju-649838>
(22. 9. 2019.)

- Nažalost, zbog nedostatka vremena ne stignem više, al tu i tamo uhvatim se da se zagledam u neku - dodala je pjevačica.¹⁶⁹

- Nažalost, plejadi eminentnih glumaca koji više nisu među nama, Eni Begović, Borisu Dvorniku i Fabijanu Šovagoviću, pridružio se i Ivo.¹⁷⁰

Nažalost, tako mlade onesposobljujemo i bojim se kako će sve manje raditi zimnicu.¹⁷¹

Nažalost, teško se oteti dojmu da napadi motivirani rasnom ili nacionalnom mržnju u Hrvatskoj nisu jasno sankcionirani ni osuđeni.¹⁷²

U toj je kampanji protiv ćirilice na žalost, kako je dodao, sudjelovao i dio katoličkog svećenstva, a desne udruge i nova vlada nakon Milanovićeve to su pretvorile u "državnu politiku".¹⁷³

Modifikator *nažalost* izriče nepovoljan stav autora. Autor izriče žalost zbog određene situacije koja se opisuje. Vidimo kako imamo dvije inačice ovog modifikatora: *nažalost* i *na žalost*. Institutski pravopis navodi kako se prilozi nastali od dviju sastavnica od kojih je jedna prijedlog ili prefiks, a druga imenica pišu sastavljeno, dakle *nažalost*.¹⁷⁴ Hrvatski pravopis Lade Badurine navodi kako se ovaj modifikator obavezno odvaja zarezom.¹⁷⁵ U našem korpusu pronašli smo potvrde pisanja sa zarezom, ali i bez zareza (prvi i posljednji primjer). Ako se modifikator nalazi u sredini rečenice, prije i poslije njega slijedi zarez.

Idući je modifikator u našem korpusu *nasreću*:

Njegovu suprugu Martinu, koja je, nasreću, izbjegla udar automobila, zbrinuli su u jednoj kući.¹⁷⁶

¹⁶⁸ <https://www.24sata.hr/sport/pa-je-l-ovo-sve-federer-gubio-a-onda-mu-je-dosao-nadal-649871> (22. 9. 2019.)

¹⁶⁹ <https://www.24sata.hr/show/na-setu-ville-marije-ostvario-mi-se-san-glumila-sam-zlicu-649717> (22. 9. 2019.)

¹⁷⁰ Lepad, F. (2019., 6. rujna) U čast Ivi: Ponašamo se kao da je s nama. *24sata*. XV/5120, str. 50

¹⁷¹ Tušek, A. (2019., 23. kolovoza) Kupci su na moru, a sezona rajčica za kuhanje prolazi. *24sata*. XV/5106, str. 16-17

¹⁷² (2019., 24. kolovoza) I papa nas uči da ljude ne dijelimo na rase i nacije. *24sata*. XV/5107, str. 4

¹⁷³ <https://www.24sata.hr/news/predsjednicka-kampanja-u-hrvatskoj-je-izrazito-desna-649710> (22. 9. 2019.)

¹⁷⁴ <http://pravopis.hr/pravilo/jednorjecnice/36/> (22. 9. 2019.)

¹⁷⁵ Badurina, Lada; Marković, Ivan; Mićanović, Krešimir. 2008. op. cit., str. 67

¹⁷⁶ <https://www.24sata.hr/news/poginuo-pred-suprugom-ivica-i-martina-bili-su-puni-planova-648716> (22. 9. 2019.)

*Nasreću, nitko nije ozlijeđen u ovoj nesvakidašnjoj nesreći u Kanadi - niti vozač kamiona, a niti vlasnici kuće jer u trenutku sudara nisu bili unutra.*¹⁷⁷

*Kći se, nasreću, bez problema uklopila u više razrede i u novu školu, no postojalo je vrijeme prilagodbe u kojemu se morala naviknuti na novi režim.*¹⁷⁸

*- Otišlo je 600 liječnika, ali na sreću više od polovice se vratilo, imamo trend da se liječnici vraćaju u Hrvatsku.*¹⁷⁹

*Slučajni prolaznik primijetio je da se iz auta širi gusti, bijeli dim te je odmah obavijestio vatrogasce, koji su, na sreću, brzo reagirali.*¹⁸⁰

*Nasreću, nitko nije ozlijeđen – priopćili su iz šibenske policije.*¹⁸¹

Kao što vidimo, ovdje također postoje dvije inačice modifikatora: *nasreću* i *na sreću*. Analoški iz prošlog primjera možemo zaključiti kako se ovaj modifikator piše kao jednorječnica jer se također sastoji od dviju riječi. Ovaj modifikator je antonim prethodnome. *Nasreću* izražava pozitivan stav autora prema situaciji koja se opisuje. Također, analoški možemo zaključiti kako se i ovaj modifikator odvaja zarezom. U našem korpusu pronašli smo samo jednu potvrdu gdje se izostavio zarez nakon modifikatora (četvrti primjer).

Idući dosta česti modifikatori su *vjerojatno* i *možda*:

*Karikaturist, vjerojatno jedini na svijetu koji objavljuje dvije karikature dnevno, u 24sata, u utorak će u zagrebačkom Muzeju Mimara otvoriti izložbu “Kronika hrvatske gluposti”.*¹⁸²

Prema novim podacima Središnje klirinške depozitarne agencije za srijedu, Kappa Star Limited, holding kompanija u stopostotnom vlasništvu Nebojše Šaranovića, putem skrbničkog računa RBA Austrija došla je do 8,75 posto vlasništva,

¹⁷⁷ <https://www.24sata.hr/fun/kamion-zavrsio-na-krovu-kuce-nikome-nije-bilo-jasno-kako-648238>
(22. 9. 2019.)

¹⁷⁸ <https://www.24sata.hr/news/mamine-tajne-ja-uvijek-svoju-djecu-pitam-ima-li-frke-u-skoli-648087>
(22. 9. 2019.)

¹⁷⁹ <https://www.24sata.hr/news/lijecnici-nam-se-ipak-vracaju-shvacaju-da-nije-u-soldima-sve-648900>
(22. 9. 2019.)

¹⁸⁰ <https://www.24sata.hr/news/split-nakon-vatrometa-na-rivi-planuo-auto-pirotehnice-firme-648898>
(22. 9. 2019.)

¹⁸¹ Bogeljić, R. (2019., 23. kolovoza) Tukli ih zbog tekme: Mlatili su ljude i mahali mačetom. Djeca su se sakrila ispod stola. *24sata*. XV/5106, str. 6-8

¹⁸² <https://www.24sata.hr/show/nik-titanik-busili-su-mi-gume-na-automobilu-zbog-karikatura-649856>
(22. 9. 2019.)

a informacije od petka vjerojatno će pokazati kako su prešli deset posto, navodi Jutarnji list.¹⁸³

Nažalost, nisu mu uspjeli pomoći protiv Jacka Socka, ali to je bila dragocjenost, vjerojatno i najveća koju može ponuditi Laver Cup.¹⁸⁴

Utakmicu je vjerojatno pratio i trener Dinama Nenad Bjelica koji se i ovaj put mogao uvjeriti da njegovu momčad čeka nemoguća misija 1. listopada na Etihadu kada Dinamo gostuje kod Cityja u 2. kolu Lige prvaka.¹⁸⁵

Mlada vjerojatno nije ovo očekivala kad je rekla kumi i djeverušama da dođu kako hoće.¹⁸⁶

Ne zna se tko stoji iza ta dva nova skrbnička računa pa može samo kalkulirati da možda Kappa Star Limited kupuje s novih skrbničkih računa, a možda se pojavio novi, četvrti igrač.¹⁸⁷

No mislimo da ćemo i mi jednog dana doći do razine da igramo na Grand Slamu, možda ga nećemo osvojiti, možda i hoćemo, ali doći ćemo do te razine.¹⁸⁸

Svjetsko prvenstvo nakon Egipta dobili su Švedska i Poljska, pa bi još jedni Skandinavci možda za IHF bili previše i tu, recimo, Srbija vidi svoju šansu.¹⁸⁹

Uskoro snimamo i spot, a cjelokupan projekt je možda najveća stvar za mene da pred kraj karijere, za koju ne znam koliko će još trajati, snimam pjesmu i to s kćerkom - dodao je Kitić.¹⁹⁰

Ova dva modifikatora izriču isto. I jedan i drugi izriču nesigurnost autora o opisivanoj situaciji. Za razliku od ostalih modifikatora, ovi se ne odvajaju zarezom, a potvrde toga možemo pronaći i u našem korpusu.

¹⁸³ <https://www.24sata.hr/news/rat-za-dionice-krasa-pojavili-su-se-novi-agresivni-investitori-649905> (22. 9. 2019.)

¹⁸⁴ <https://www.24sata.hr/sport/pa-je-l-ovo-sve-federer-gubio-a-onda-mu-je-dosao-nadal-649871> (22. 9. 2019.)

¹⁸⁵ <https://www.24sata.hr/sport/dinamovci-pazite-se-city-je-utrpao-5-golova-za-18-minuta-649854> (22. 9. 2019.)

¹⁸⁶ (2019., 6. rujna) Mladenka rekla da dođe kako hoće, pa je kuma došla u kostimu T-Rexa. *24sata*. XV/5120, str. 6

¹⁸⁷ <https://www.24sata.hr/news/rat-za-dionice-krasa-pojavili-su-se-novi-agresivni-investitori-649905> (22. 9. 2019.)

¹⁸⁸ <https://www.24sata.hr/sport/majmuni-su-nam-krali-loptice-u-prasumi-a-spavali-smo-u-autu-645833> (22. 9. 2019.)

¹⁸⁹ <https://www.24sata.hr/sport/sp-opet-u-hrvatskoj-pridruzili-smo-se-dancima-i-norvezanima-649858> (22. 9. 2019.)

¹⁹⁰ <https://www.24sata.hr/show/nakon-karijere-zeli-preseliti-u-split-treba-mi-vise-sunca-649868> (22. 9. 2019.)

Nešto je rjeđi modifikator *istina*:

*U to se ne uklapa Rebić, koji je, istina, već okusio Serie A i ima iskustva igranja na Čizmi, ali koji je isto tako svojim potezima u utakmici s Veronom pokazao da mora igrati od prve minute u derbiju.*¹⁹¹

*Mislim da smo dobro posložili momčad, u svakom slučaju bolje nego prošle sezone, imamo dužu klupu, istina, ostali smo bez Dudua, ali s Pulinhom i Fideršekom sigurno smo deset posto jači nego lani.*¹⁹²

*Istina, Jorge Cruz Campos Sammir odigrao je pomalo veteranski, bez previše trke i priključivanja u napad.*¹⁹³

Ovaj modifikator modificira značenje rečenice tako da izriče uvjerenost. Iako nije toliko čest kao prije navedeni modifikatori, nalazimo ga često u sportskim rubrikama dnevnih novina. Kao i ostali, i ovaj modifikator se odvaja zarezom.¹⁹⁴ Potvrde toga možemo pronaći i u našem korpusu.

¹⁹¹ <https://www.24sata.hr/sport/ususret-derbiju-rebic-igra-ali-i-broz-nakon-sva-e-na-treningu-649785> (22. 9. 2019.)

¹⁹² <https://www.24sata.hr/sport/superkup-s-uspinjacom-nam-je-dobra-uvertira-za-ligu-prvaka-649529> (22. 9. 2019.)

¹⁹³ <https://www.24sata.hr/sport/sammir-digao-publiku-na-noge-ma-ljudi-tek-sam-na-70-posto-648728> (22. 9. 2019.)

¹⁹⁴ Badurina, Lada; Marković, Ivan; Mićanović, Krešimir. 2008. op. cit., str. 67

6. ZAKLJUČAK

U novije se vrijeme sve više proučava lingvistika teksta, no istraživanja o konektorima i modifikatorima ostavljaju još brojna neriješena pitanja, prije svega vezana za podjelu konektora i modifikatora. Upravo zbog toga ovim smo radom htjeli istražiti aktualne podjele te uvidjeti koji se konektori najčešće upotrebljavaju u hrvatskome jeziku, točnije u publicističkome stilu te što oni izriču.

Najprije smo u radu objasnili razliku između teksta i diskursa te smo se bavili tekstom i onime što čini tekst, prvenstveno zbog toga što su konektori vezna sredstva na razini teksta. Tekst je kompleksan sustav koji mora poštivati određene kriterije kako bi ga uopće smatrali tekstom dok je diskurs apstraktan pojam najviše razine s različitim vrstama zavisnosti među njegovim dijelovima. Tekst i diskurs su često sinonimi, međutim mora ih se razlikovati.

Dotakli smo se i funkcionalnih stilova hrvatskoga jezika. Funkcionalni su stilovi važni za komunikaciju u različitim okruženjima: u školi, na poslu, među prijateljima i sl. Nabrojali smo i nekoliko podjela različitih autora: Josipa Silića, Ive Pranjkovića, Branka Tošovića, Marine Katnić-Bakaršić, Lade Badurine i Marine Kovačević. Veliki broj podjela funkcionalnih stilova nastao je zbog različitih viđenja na njih i velikog broja karakterističnih načina komunikacije u različitim situacijama. Svaki od ovih autora drugačije opisuje funkcionalne stilove, ali slažu se oko karakteristika pojedinih stilova (primjerice, oko „grešaka“ koje možemo pronaći u njima). Prilikom opisivanja pojedinih stilova fokus nam je ipak bio na publicističkome stilu jer se ovaj stil istražuje u radu.

Nakon pregleda podjela konektora i modifikatora iz lingvističke literature, analizirali smo ih u publicističkome stilu. Htjeli smo vidjeti koji su konektori i modifikatori najčešći u hrvatskim dnevnim novinama. Zaključili smo da je najčešći konektor *taj* te da on upućuje na sadržaj prethodne rečenice. Nakon njega slijedi konektor *no* kojim se izriče suprotnost. Od modifikatora najčešće se upotrebljavaju *nažalost* / *na žalost* i *nasreću* / *na sreću*. Konektore i modifikatore ne primjećujemo u tekstu, najčešće ih spontano izgovaramo ili pišemo. Upravo zbog toga postoji ovaj rad, kako bi se javnosti približile neke od riječi koje najčešće izgovaramo bez razmišljanja.

7. LITERATURA

- Badurina, Lada; Marković, Ivan; Mićanović, Krešimir. 2008. *Hrvatski pravopis*. Matica hrvatska. Zagreb.
- Badurina, Lada. 2008. *Između redaka: Studije o tekstu i diskursu*. Hrvatska sveučilišna naklada – Izdavački centar Rijeka. Zagreb – Rijeka.
- Barić, Eugenija i dr. 2005. *Hrvatska gramatika*. Školska knjiga. Zagreb.
- De Beaugrande, Robert-Alain; Dressler, Wolfgang Ulrich. 2010. *Uvod u lingvistiku teksta*. Disput. Zagreb.
- Frančić, Anđela; Hudeček, Lana; Mihaljević, Milica. 2005. *Normativnost i višefunkcionalnost u hrvatskome standardnom jeziku*. Hrvatska sveučilišna naklada. Zagreb.
- Katnić-Bakaršić, Marina. 2001. *Stilistika*. Naučna i univerzitetska knjiga. Sarajevo.
- Kovačević, Marina; Badurina, Lada. 2001. *Raslojavanje jezične stvarnosti*. Izdavački centar Rijeka. Rijeka.
- Pranjković, Ivo. 1995. *Sintaksa hrvatskoga jezika: udžbenik za 3. razred gimnazije*. Školska knjiga. Zagreb.
- Silić, Josip. 1984. *Od rečenice do teksta: teoretsko-metodološke pretpostavke nadrečeničnog jedinstva*. Sveučilišna naklada Liber. Zagreb.
- Silić, Josip. (2006.) *Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika*. Disput. Zagreb.
- Silić, Josip; Pranjković, Ivo. 2007. *Gramatika hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta*. Školska knjiga. Zagreb.
- Težak, Stjepko; Babić, Stjepan. 2016. *Gramatika hrvatskoga jezika. Priručnik za osnovno jezično obrazovanje*. Školska knjiga. Zagreb.
- Tošović, Branko. 2002. *Funkcionalni stilovi (Funktionale Stile)*. Insittut für Slawistik der Kart-Franzens-Universität Graz. Graz.
- Velčić, Mirna. 1987. *Uvod u lingvistiku teksta*. Školska knjiga. Zagreb.
- *Tekst i diskurs: zbornik*. 1997. Ur. Andrijašević, Marin; Zergollern-Miletić, Lovorka. Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku. Zagreb.

INTERNETSKE STRANICE I ČLANCI

- <http://pravopis.hr/pravilo/jednorjecnice/36/> (pristupljeno 22. 9. 2019.)
- <https://www.24sata.hr/pretplata/> (pristupljeno 27. 9. 2019.)
- <http://gramatika.hr/pravilo/pokazne-zamjenice/29/> (pristupljeno 27. 9. 2019.)
- Bijelić, Angelina. 2009. Razgovorni stil. *Hrvatistika: studentski jezikoslovni časopis*. 3. 3.
<https://hrcak.srce.hr/> (pristupljeno 8. 9. 2019.)
- Gojević, Mirta. 2009. Publicistički stil, *Hrvatistika: studentski jezikoslovni časopis*, 3. 3.
<https://hrcak.srce.hr/> (pristupljeno 8. 9. 2019.)
- Josić, Ljubica. 2010. Književnoumjetnički stil – funkcija standardnog jezika, jezik sui generis ili „nadstil“, *Studia lexicographica: časopis za leksikografiju i enciklopedistiku*. 4. 2(7).
<https://hrcak.srce.hr/> (pristupljeno 8. 9. 2019.)
- Pranjković, Ivo. 1996. Funkcionalni stilovi i sintaksa. *Suvremena lingvistika*. 41 – 42. 1 – 2.
<https://hrcak.srce.hr/> (pristupljeno 9. 9. 2019.)
- Udier, Sanda Lucija. 2010. Jezik književnosti i sustav funkcionalnih stilova standardnog jezika, *Lahor: časopis za hrvatski kao materinski, drugi i strani jezik*. 1. 9.
<https://hrcak.srce.hr/> (pristupljeno 9. 9. 2019.)

8. IZVORI

- <https://www.24sata.hr/>
- 24sata. 23. kolovoza 2019. Broj 5106, godina XV
- 24sata. 24. kolovoza 2019. Broj 5107, godina XV
- 24sata. 6. rujna 2019. Broj 5120, godina XV

9. SAŽETAK

U ovome radu nastoji se detaljnije objasniti uloga konektora i modifikatora u hrvatskome jeziku s naglaskom na publicistički funkcionalni stil. U prvom se dijelu ukratko objašnjava razliku između teksta i diskursa te se navodi i objašnjava sedam kriterija tekstualnosti. U drugom dijelu naglasak je na funkcionalnim stilovima hrvatskoga jezika. Navode se različite podjele funkcionalnih stilova, a zatim se svaki funkcionalni stil detaljnije objašnjava. U trećem dijelu obrađuju se konektori i modifikatori. Naglasak je stavljen na konektore i na neujednačene podjele konektora kod različitih autora. Četvrti dio je istraživački dio rada. U tome dijelu prikazano je koji se konektori i modifikatori najčešće pojavljuju u publicističkome stilu i koja je njihova funkcija.

Ključne riječi: *tekst, diskurs, funkcionalni stilovi, publicistički stil, konektori, modifikatori*

10. SUMMARY

This thesis aims to explain the role of connectors and modifiers in Croatian in detail with a focus on the publicity functional style. The first part briefly explains the difference between text and discourse while also listing and explaining the seven criteria of textuality. The second part emphasizes functional styles of the Croatian language. Different classifications of functional styles are listed and afterwards each is explained in more detail. The third part elaborates on connectors and modifiers. Emphasis is on connectors and divergent connector classifications in different authors. The fourth part is the research part of the thesis. This part shows which connectors and modifiers most commonly appear in the publicity style and what their function is.

Key words: text, discourse, functional styles, publicity style, connectors, modifiers